

Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

URADNI LIST**deželne vlade za Slovenijo.**

245.

V imenu Njegovega Velikanstva

Petra I.,po milosti božji in narodni volji
kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev,
MI**Aleksander,**
prestolonaslednikna predlog Našega ministra za notranje zadeve in
po zaslišanju ministrskega sveta smo odredili in
odrejamo**Uredbo o volitvi v občinska zastopstva
v Sloveniji.**

I. poglavje.

Volitev občinskega odbora.

I. oddelek.

**Kdo ima pravico voliti in kdo ima pravico
izvoljen biti.**Kdo ima pravico voliti (aktivna vo-
lilna pravica).

§ 1.

Pravico voliti imajo vsi oni 21 let stari državljani moškega ali ženskega spola kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini ali ki kot javni nameščenci, nameščenci zasebnih železnic (izvzemši one malih železnic), v dušnem pastirstvu ali v službi cerkvenih oblastev nameščeni duhovniki vseh veroizpovedanj, notarji, odvetniki, civilni inženjerji in civilni geometri, k praksi pripuščeni zdravniki in živinozdravniki vsaj od začetka prve razgrnitve volilnih imenikov redno bivajo v občini.

Za izračunjanje časa, kako dolgo biva volilec v občini, je merodajen dan, ko so bili prvič razgrnjeni volilni imeniki.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja se ne smatra za ukinitve bivališča, kakor se tudi ne šteje v to dobo bivanje radi vojaškega službovanja v občini. Isto velja, ako se kdo vsled vojnih dogodkov ni mogel vrniti iz inozemstva na prejšnje bivališče.

Izjeme glede vojakov.

§ 2.

Aktivno službujoči častniki (avditorji, vojaški zdravniki, računovodje) in vojaški duhovniki, gažisti, ki niso v nobenem činovnem razredu, in moštvo oborožene sile, oziroma orožništvo, všteti so, ki so začasno na dopustu, nimajo pravice voliti.

Kdor je na orožni vaji, se sicer vpiše v volilni imenik, ne more pa izvrševati aktivne volilne pravice; vendar sme izvoljen biti.

Druge izjeme.

§ 3.

Izvzete od izvrševanja aktivne volilne pravice so nadalje vse osebe, ki so pod očetovsko oblastjo, pod varstvom ali skrbstvom, potem vsi, ki uživajo iz javnih ali občinskih sredstev kot ubožci trajno preskrbo ali so jo uživali zadnje leto neposredno pred volitvami, ali ki sploh živijo ob javni milodarnosti.

Za preskrbo ubožcev ali za dela javne milodarnosti pa z ozirom na volilno pravico ni smatrati: podpor iz bolniških blagajnic, rent za nezgode, starost ali onemoglost, brezplačne oskrbe v javnih bol-

nicah, oprostitev od šolnine, podelitve učil ali ustanov in tudi ne pomoči v akcijah zoper bedo (n. pr. begunskih podpor).

Izvrševanje volilne pravice.

§ 4.

Volilno pravico je izvrševati osebno.

Kdo sme izvoljen biti (pasivna volilna pravica).

§ 5.

Za občinske odbornike ali namestnike smejo izvoljene biti vse osebe moškega ali ženskega spola, ki imajo pravico voliti, ki so dopolnile 24. leto svoje dobe in ki niso izvzete od volilnosti.

Kdo je izvzet, da ne sme izvoljen biti.

§ 6.

Izvzeti so, da ne morejo izvoljeni biti:

- 1.) občinski nameščenci, dokler v istini služijo, razen osebja občinskih učilišč;
- 2.) uradniki onih oblastev, ki neposredno nadzorujejo občinsko upravo;
- 3.) osebe, ki so ob začetku prve razgrnitve volilnih imenikov že dva meseca v zamudi s plačilom ali položitvijo računa, katero jim do občine nalaga pravno močna razsodba ali sedna poravnava;
- 4.) osebe, ki so v zamudi s položitvijo računa o upravljanju njim izročenega premoženja občine ali kakega občinskega zavoda;
- 5.) osebe, ki se brez zakonitega odklonilnega vzroka branijo sprejeti izvolitev v občinski odbor, ali ki pozneje mandat, ki so ga sprejele, izrečno ali molče odlože, za dobo treh let.

Kdo je izključen, da ne sme niti voliti, niti izvoljen biti.

§ 7.

Izključene, da ne smejo niti voliti, niti voljene biti, so:

- 1.) Osebe, ki so bile v kazni obsojene zaradi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe ali deležnosti glede teh deliktov, sleparstva, sovodstva (§§ 460., 461., 463., 464., 512. k. z.), zaradi dejanj, ki so označena v § 1. zakona z dne 28. maja 1881., drž. zak. št. 47, in v § 1. zakona z dne 25. maja 1883., drž. zak. št. 78, ali zaradi prestopka po §§ 1., 2., 3., 4. in 5., predzadnji odstavek, zakona z dne 24. maja 1885., drž. zak. št. 89, nadalje ženske, ki jih je varnostno oblastvo obsodilo zaradi izvrševanja nečistega obrta.

Ta posledica obsodbe neha pri hudodelstvih, ki so naštet v § 6., št. 1 do 10, zakona z dne 15. novembra 1867., drž. zak. št. 131, s prestano kaznijo, pri drugih hudodelstvih po preteku desetih let, ako je bil krivec obsojen najmanj na petletno kazen, in razen tega po preteku petih let, pri ostalih, zgoraj navedenih kazenskih dejanjih pa, ko minejo tri leta po prestani kazni.

- 2.) Osebe, ki so bile obsojene v kazni zaradi pregreška zoper kazenskopravne določbe v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni (§§ 3., 5., 7., 8., 10. in 14. zakona z dne 26. januarja 1907., drž. zak. št. 18.).

- 3.) Osebe, ki so bile obsojene zaradi dejanj, označenih v §§ 2., 3., 4. in 6. cesarske naredbe z dne 12. oktobra 1914., drž. zak. št. 275, nadalje osebe, ki so jih sodišča obsodila zaradi hudodelstva ali pregreška zoper določbe o preskrbi prebivalstva s potrebščinami, končno osebe, ki so bile zaradi navijanja cen, nakopičevanja blaga, veriženja ali tihotapstva preko državnih mej obsojene na globo najmanj

2000 K ali na zapor najmanj enega tedna; vse te osebe za dobo treh let po prestani kazni.

- 4.) Osebe, ki so bile postavljene pod policijsko nadzorstvo ali oddane v prisilno delavnico, dotlej, da potečejo tri leta, odkar je nehalo policijsko nadzorstvo ali odkar so bile izpuščene iz prisilne delavnice.

- 5.) Osebe, katerim je sodišče odtegnilo očetovsko oblast nad njih otroki, dokler so otroci pod tujim varstvom, vsekakor pa tri leta po sodni odredbi.

- 6.) Osebe, ki so bile zaradi pijanosti ali pijančevanja na podstavi splošnega kazenskega zakona ali drugih določil, ki se še uvedejo, že dvakrat obsojene na zapor, za dobo treh let po prestani kazni.

- 7.) Osebe, nad katerih imovino se je razglasil konkurz, do konca konkurza.

- 8.) Osebe, ki so bile odpuščene iz javnega urada ali službe zaradi disciplinarnega pregreška iz dobičkaželjnosti, za dobo treh let, odkar so bile odpuščene, računjeno od takrat, ko je razsodba postala pravno močna.

- 9.) Ženske, ki so pod npravstnopolicijskim nadzorstvom.

II. oddelek.

Priprave za volitve v občinski svet.

Volilni imeniki.

§ 8.

Za volitev občinskega odbora mora župan (mestni magistrat) sestaviti volilni imenik po abecednem redu, in sicer ločeno za moške in za ženske. V občinah z vsaj 2000 prebivalci mora župan (mestni magistrat) po potrebi določiti več moških in več ženskih volišč in v ta namen razdeliti volilstvo na podstavi rednega bivališča po okrajih. V tem primeru je za vsak volilni okraj napraviti po abecednem redu poseben volilni seznam za moške in posebnega za ženske.

Občinski odbor sestoji v občinah:

- z manj kakor 500 prebivalci iz 10 odbornikov in 10 namestnikov,
- z manj kakor 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in 16 namestnikov,
- z manj kakor 5000 prebivalci iz 24 odbornikov in 24 namestnikov,
- z manj kakor 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in 32 namestnikov,
- z manj kakor 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov in 36 namestnikov,
- z manj kakor 40.000 prebivalci iz 40 odbornikov in 40 namestnikov,
- s 40.000 ali več prebivalci iz 48 odbornikov in 48 namestnikov.

Merodajno je zadnje ljudsko štetje.

§ 9.

Volitev se vrši na podstavi sorazmernega zastopstva z obveznimi kandidatnimi listami.

Volilni imeniki se morajo razgrniti za dobo osmih dni, da jih vsakdo lahko vpogleda. Tekom te dobe se smejo zoper nje vlagati pri županu (mestnem magistratu) pismeni ugovori (reklamacije). To je razglasiti v občinah z lastnim statutom na občinski deski in v Uradnem listu, v ostalih občinah pa na občinski deski in vrhutega z oklicem na nedeljo po glavni službi božji pred župnimi cerkvami. V razglasu je navesti tudi dan, s katerim se prične osemdnevna reklamacijska doba.

Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, kakor tudi vsaka druga oseba, stara vsaj 21 let in redno bivajoča v občini.

Ugovor je vložiti ob vsaki reklamaciji posebe ter mora biti opremljen z dokazili, katera mora stranka na njeno zahtevo vsako oblastvo takoj brezplačno izdati.

Župan (mestni magistrat) mora ugovore tekom treh dni predložiti nadrejenemu okrajnemu glavarstvu (politični ekspozituri), oziroma okrajnemu glavarstvu na sedežu mestnega magistrata, v Ljubljani pa deželni vladi za Slovenijo (poverjeništvu za notranje zadeve).

Razsodba političnega oblastva je glede tekoče volitve končno veljavna.

Župan (mestni magistrat) mora po razsodbah političnega oblastva izvršiti potrebne poprave v volilnih imenikih; po rešitvi vseh podanih ugovorov pa se morajo popravljeni volilni imeniki za prve tri dni po razpisu volitve iznova razgrniti vsakomur na vpogled, kar je objaviti v razglasu o volitvi (§ 12.).

Razmnožitev in izročitev volilnih imenikov.

§ 10.

V občinah z lastnim statutom mora mestni magistrat dati tako prvotno razgrnjene, kakor tudi popravljene volilne imenike pravočasno in v zadostnem številu razmnožiti in jih na zahtevanje od začetka reklamacijskega roka, oziroma od razglasitve volitve, izročiti vsakomur proti povračilu napravni stroškov, ki odpadejo na vsak izvod zahtevanih imenikov.

V ostalih občinah je vsakemu volilcu prepuščeno, da v uradnem prostoru ob navadnih uradnih urah, najmanj pa vsak dan od 9. do 12. ure in v občinah z vsaj 2000 prebivalci tudi še od 15. do 18. ure, v dobi, določeni za razgrnitev volilnih imenikov, prepiše te imenike. Občina mora v ta namen napraviti vsaj tri poverjene prepise volilnih imenikov, in sicer mora vsekakor vsaka politična stranka, že dejansko obstoječa v občini, imeti priliko, da ga prepiše.

Opravljanje volitvenega opravila, kadar je občinski odbor razpuščen.

§ 11.

Kadar bi se razpustil občinski odbor, prevzame opravila, ki so glede občinskih volitev izročena županu, gerent.

Razglasitev volitve, ki jo je izvršiti.

§ 12.

Volitev se mora vsaj štiri tedne prej vsem osebam, ki imajo pravico voliti, dati na znanje na način, kakršen je predpisan v § 9., odstavku 2.

V razglas o volitvi je poleg naznanila o volišču in dnevu volitve, o nje začetku in zaključku ter o številu občinskih odbornikov in namestnikov, ki jih je izvoliti, sprejeti zlasti tudi objave o razgrnitvi popravljenih volilnih imenikov (§ 9.), o načinu in roku za prijavo kandidatnih list (§ 15.), določila glede osebnega dviga volilnih listin in bistvena določila o volilni dolžnosti.

Kdaj bo volitev, je tudi naznaniti političnemu oblastvu, omenjenemu v § 9., odstavku 5.

Vročitev volilnih listin volilnim upravičencem.

§ 13.

Vsem volilnim upravičencem je vsaj osem dni pred volitvijo proti dostavnici vročiti volilne izkaznice in glasovnice.

Volilne listine, ki se ne dajo dostaviti, je shraniti pri županu (mestnem magistratu) in izročiti le volilnemu upravičencu ali izkazanemu zastopniku. Ako je istovetnost volilnega upravičenca ali njegovega zastopnika dvomljiva, se mora izkazati po listinah ali znanih pričah.

Tudi je volilne upravičence pri razglasitvi volitve opozoriti na to, da lahko pridejo osebno k občini po svoje volilne listine, ako bi jih ne bili prejeli iz kakršnegakoli vzroka najkasneje 48 ur pred volitvijo.

Volilne izkaznice in glasovnice.

§ 14.

Volilna izkaznica mora obsežati tekoče številke volilnega imenika, natančno označbo (ime in priimek) volilnega upravičenca, kakor tudi volišče in dan volitve, uro nje začetka in zaključka.

Tudi je na izkaznici izrečno pripomniti, da se smejo pri volitvi uporabljati le uradno izdane in z uradnim pečatom označene glasovnice.

Poleg tega je v volilni izkaznici navesti določila § 35. o predpisih glede veljavnosti glasovnice in bistvena določila §§ 55. do 58., 60. in 61. o volilni dolžnosti.

Namesto izgubljenih ali nerabljenih izkaznic ali glasovnic mora izdati župan (mestni magistrat)

duplikat izkaznice, oziroma drugo glasovnico vsakemu volilnemu upravičencu, ki to zahteva. Duplikat izkaznice se mora označiti za takega, izdaja duplikata pa je zabeležiti v volilnem imeniku.

Volilni upravičenci, ki se izkažejo z volilno izkaznico, dobe proti odškodnini tudi pri političnem oblastvu, omenjenem v § 9., odstavku 5., uradne glasovnice s pečatom tega oblastva.

Namesto izgubljenih ali nerabljenih glasovnic mora izročiti predsednik volilne komisije na dan volitve volilnim upravičencem na njih zahtevo drugo glasovnico.

Kandidatne liste.

§ 15.

Občinske odbornike in namestnike je voliti po obveznih listah.

Zato morajo politične, socialne in druge skupine volilcev do določenega roka predložiti županu (mestnemu magistratu) v svrhu volitve kandidatno listo za volitev občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem, z županovim podpisom, datumom in uradnim pečatom opremljenem tiskanem obrazcu, ki ga po končanem reklamacijskem postopanju proti odškodnini dobi pri županu (mestnem magistratu) vsak volilni upravičenec.

Le vsaka 4., 8., 12. itd. oseba na kandidatni listi sme biti ženska.

Pri kandidatih je navesti krstno ime, priimek in, kolikor je potrebno, da se oseba natančno označi, tudi poklic in stanovanje.

Vsaka skupina mora predložiti kandidatno listo, ki mora obsežati toliko imen, označenih s tekočimi številkami 1, 2 itd., kolikor je izvoliti občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste morajo biti najpozneje v petih dneh po razpoložljivosti pravnomočnih volilnih imenikov predložene županu (mestnemu magistratu). Župan (mestni magistrat) mora v razglasu o volitvi (§ 12.) objaviti dan in uro, do katere se smejo vlagati kandidatne liste. V kandidatno listo smejo sprejeti stranke z zgoraj navedeno izjemo (odstavek 4.) kandidate izmed vseh oseb, ki morejo biti izvoljene.

§ 16.

Kandidatne liste za volitev občinskih odbornikov in namestnikov morajo biti izrečno označene za take in čitljivo svojeručno podpisane najmanj po toliko volilnih upravičencih, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov v dotični občini. Vsak volilni upravičenec sme podpisati le eno kandidatno listo. Listo morajo podpisati tudi vsi kandidati z opombo, da izvolitev po tej listi sprejmejo. Ti podpisi se štejejo v predpisano število predlagateljev.

§ 17.

Kandidatne liste, ki ne zadoščajo predpisom §§ 15. in 16., ali pri katerih se je vršila zloraba splošne označbe že obstoječih političnih ali drugih strank, mora župan (mestni magistrat) tekom treh dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v popravilo. Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku (§ 18.). Ako se pozivu ne zadosti tekom treh dni, je kandidatna lista neveljavna. Zoper poziv je dopuščena pritožba na politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., ki končno veljavno razsodi o njej. Pritožbo je vložiti tekom treh dni po izročitvi pri županu (mestnem magistratu), ki jo mora v 24 urah predložiti pristojnemu političnemu oblastvu. Politično oblastvo mora pritožbo rešiti tekom treh dni.

§ 18.

Na vsaki kandidatni listi je imenovati izmed podpisancev eno osebo in nje namestnika, katere naj v imenu in po naročilu podpisancev občujeta z županom (mestnim magistratom) kot pooblaščenega zastopnika.

Ako take prijave ni, se smatra prvi podpisanec za zastopnika, drugi podpisanec pa za njegovega namestnika.

Vsaki kandidatni listi je dodati tudi določno in jasno označbo skupine tako, da se lahko loči od vsake druge.

Ako ima več kandidatnih list enake, podobne ali take označbe, ki bi utegnile provzročiti zamenjavo, mora župan (mestni magistrat) pozvati zastopnike pozneje vloženi kandidatnih list, naj izpremeje označbo.

Ako pa so bile enako označene liste vložene istočasno, se je s takim pozivom obrniti na vse zastopnike teh list. Če se pozivu ne zadosti v določenem

roku, ali če se taka kandidatna lista vloži sploh brez take označbe, se označi kandidat liste uradoma z imenom zastopnika vseh podpisancev, oziroma z imenom prvega podpisanca.

§ 19.

Osebe, ki podpišejo kandidatno listo, ne da bi bile vpisane v volilnem imeniku (§ 16.), ali ki so podpisale več kandidatnih list (§ 16.) ali ki so zlorabile splošne označbe že obstoječih političnih, socialnih ali drugih skupin (§ 17.), kaznuje okrajno glavarstvo (politična ekspozitura), oziroma v mestih z lastnim statutom mestni magistrat z globami do 2000 kron ali z zaporom do 14 dni. Globe se stekajo v občinski zaklad.

§ 20.

Kandidatne liste mora župan (mestni magistrat) glede njih vsebine pregledati, ali so na njih imenovane le take osebe, ki smejo biti izvoljene, in ali niso med kandidati raznih kandidatnih list imena istih oseb.

V drugonavedenem primeru je dotične kandidate črtati iz vseh kandidatnih list.

§ 21.

Ako posamezni kandidati odpadejo vsled večkratne kandidature, vsled smrti ali odpovedi kandidatove, mora to župan (mestni magistrat) nemudoma naznaniti zastopnikom dotičnih kandidatnih list, kateri morajo v tem primeru dopolniti listo s tem, da tekom treh dni imenujejo druge kandidate.

§ 22.

Če se v primeru § 21. niso tekom treh dni imenovali drugi kandidati ali če so se kandidatne liste že objavile (§ 23.), se kandidatna lista več ne dopolni, temveč se napisani kandidati pomaknejo v tekoči vrsti navzgor in ostane koncem liste toliko mest praznih, kolikor je kandidatov odpadlo.

§ 23.

Kandidatne liste, ustrezajoče zakonitim zahtevam (§§ 15. do 22.), mora z njih posebnimi označbami in z imeni kandidatov župan (mestni magistrat) kot liste strank objaviti najkasneje osmi dan pred volitvijo na občinski deski, oziroma v mestih z lastnim statutom tudi z razglasom v Uradnem listu.

Samo kandidatne liste, objavljene na ta način, je smatrati pri volitvi za veljavne kandidatne liste (liste strank).

§ 24.

V občinah, kjer je bila vložena le ena sama veljavna kandidatna lista, proglasi župan brez volitve vse kandidate, predlagane v tej listi, za izvoljene občinske odbornike, oziroma namestnike.

Glede tega proglasa in glede ugovorov zoper postopanje veljajo določbe §§ 41. in 43.

III. oddelek.

Kako se voli.

Čas volitve.

§ 25.

Za volitveni dan je brezpogojno določiti nedeljo. Izvzete pa so velikonočna in binkoština nedelja, nadalje vse nedelje, na katere pridejo Božič, novo leto in Vsi sveti.

Začetek in zaključek volitve določi župan (mestni magistrat) po krajevni potrebi; vendar mora doba za glasovanje trajati najmanj štiri ure.

Točenje alkoholnih pijač je na dan volitve in dan poprej v vsej občini prepovedano.

Volišča.

§ 26.

Za volišča je izbrati primerne prostore izven gostiln in krčem.

Volišče za ženske mora biti v vsakem primeru ločeno od volišča za moške.

Ako je določenih več volilnih okrajev (§ 8.), mora župan (mestni magistrat) za vsak okraj določiti posebno moško in posebno žensko volišče v dotičnem okraju.

Volilna dolžnost.

§ 27.

Vsak volilni upravičenec mora priti med določenim časom na določeno volišče k volitvi.

Podrobnejša določila o volilni dolžnosti obseza III. poglavje tega volilnega reda.

Volilne komisije.

§ 28.

Volitev vodijo volilne komisije.

Za vsako volišče imenuje župan pravočasno posebno volilno komisijo in določi obenem, katero volišče je glavno volišče (§ 36., odstavek 2.).

Vsaka volilna komisija sestoji iz župana ali enega občinskega svetovalca kot predsednika in iz štirih volilnih upravičencev, v mestih z lastnim statutom pa iz enega člana občinskega odbora kot predsednika, iz enega člana ali uradnika mestnega magistrata in iz treh volilnih upravičencev.

Volilna komisija je odgovorna za to, da se volitev izvrši vestno. Nje članom se je zdržati vsakega vplivanja na glasovanje volilnih upravičencev.

Politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., sme odposlati k volitvam na vsako volišče po enega zastopnika, ki mora paziti na to, da se ravna po zakonu. Pripuščati ne sme, da bi volilna komisija prestopala svoje področje; upravičen je, da tudi med volitvijo odredi pomoč zoper nezakonitosti.

V primerih § 11. določi sestavo volilne komisije politično oblastvo, omenjeno v prejšnjem odstavku, ter imenuje prosto po svoji izbiri predsednika komisije in druge člane v istem številu, kakor je določeno v tretjem odstavku tega paragrafa.

Zaupniki.

§ 29.

Volitvi je na željo potezajočih se strank pritegniti izmed volilnih upravičencev zaupnike, ki imajo pravico biti navzočni pri volitvi, dokler se ne konča volilno opravilo.

Te zaupnike imenujejo potezajoče se stranke pred volitvijo županu, ki določi za vsako volišče in vsako stranko izmed predlagancev po enega zaupnika. Zaupniki so zgolj priče volilnega opravila in nimajo nobenega nadaljnjega vpliva na volitev. Zaupnike, ki bi prekoračili to področje, sme župan ali oblastveni zastopnik, omenjen v § 28., odstavku 5., odpraviti.

Začetek volilnega opravila.

§ 30.

Volilno opravilo je javno.

Preden se začne glasovanje, mora predsednik volilne komisije opozoriti zbrane volilce, kaj obsejajo §§ 5., 6. in 7. tega volilnega reda o lastnostih, potrebnih za tiste, ki smejo biti izvoljeni, razložiti jim mora, kako se bodo oddajale glasovnice in šteli glasovi, ter jih pozvati, naj oddajo svoj glas po svobodnem prepričanju brez vseh samopridnih postranskih namenov tako, kakor mislijo po svoji najboljši vednosti in vesti, da je najkoristnejše za občinsko blaginjo. Volilna komisija določi po potrebi tudi posebno čakalnico za volilce (§ 33.).

Sklepanje volilne komisije.

§ 31.

Volilna komisija sklepa z absolutno večino glasov.

Predsednik volilne komisije glasuje samo takrat, kadar se glasovi enako porazdele; v takem primeru odloča s svojim glasom, pridruživši se enemu obeh mnenj.

Volilna komisija sme razsojati edino le, ako se pri oddajanju glasov pokažejo pomisleki glede istovetnosti tega ali onega volilca ali dvomi glede volilne pravice z ozirom na nastop izključevalnih razlogov po pravnomočnosti volilnega imenika.

Volilna komisija mora v vsakem posameznem primeru izreči razsodbo, preden se voli dalje.

Glasovanje.

§ 32.

Neposredno pred začetkom glasovanja se mora volilna komisija prepričati o tem, ali je volitvena posoda, določena za vlaganje glasovnic, prazna.

Glasovanje je tajno in se izvrši po uradno izdanih in z uradnim pečatom opremljenih glasovnicah (§§ 13., 14. in 35.).

Najprej oddajo člani volilne komisije, ki so upravičeni voliti, svoje glasovnice v volitveno posodo.

Nato oddajo drugi volilci glasovnice po vrsti, kakor so prišli pred komisijo, prej pokazavši izkaznico predsedniku.

Predsednik volilne komisije prevzame od vsakega volilca glasovnice, dene vsako posamič, ne da bi jo odprl, v volitveno posodo in pazi na to, da nihče namesto ene same ne odda več glasovnic.

Oddajo glasovnic je zaznamenovati poleg volilčevega imena v volilnem imeniku in v njega poverjenem prepisu. Za to zaznambo naj bo v volilnem imeniku poseben razpored.

Razen tega se morajo vpisati imena volilcev v glasovalnem zaznamku po vrsti, kakor volijo.

Ako se volilcu ni dopustilo glasovanje, ker se ni dognala njegova istovetnost, je to posebe zabeležiti v volilnem imeniku in njega prepisu.

Konec glasovanja.

§ 33.

Oddajanje glasov je skleniti ob določeni uri (§ 25.). Vendar se od glasovanja ne smejo izključiti volilci, ki so prišli še pred določeno sklepno uro k volitvi v volilni prostor ali v čakalnico, ki jo je volilna komisija določila za volilce.

Štetje glasov.

§ 34.

Ko je glasovanje končano, mora volilna komisija na volišču pričeti skrutinij.

Pred skrutinijem pomeša predsednik volilne komisije glasovnice v volitveni posodi; potem se vzamejo glasovnice iz posode in se seštejejo.

Nato ugotovi volilna komisija število glasovnic, oddanih za vsako izmed veljavnih kandidatnih list.

Končno se še seštejejo vse neveljavne glasovnice.

V volilni zapisnik je posebe vpisati:

- a) število volilnih upravičencev,
- b) število oddanih glasovnic,
- c) število oddanih veljavnih glasovnic, ki pripadejo vsaki veljavni kandidatni listi,
- č) število vseh neveljavnih glasovnic.

Glasovnica.

§ 35.

Da je glasovnica veljavna, mora biti uradno izdana po občini ali po političnem oblastvu, omenjenem v § 9., odstavku 5., in opremljena z uradnim pečatom (§§ 13. in 14.) ter mora obsežati brezpogojno na prvem mestu uradno določeno označbo ene kandidatne liste (§§ 18. in 23.). Ako obseza glasovnica še druge pripiske (n. pr. označbe), ne izgubi svoje veljave, toda takih daljnjih pripiskov ni vpoštevati. Istotako ni vpoštevati na prvem mestu zapisanih, a prečrtanih navedb.

Konec volilnega opravila.

§ 36.

Po končani volitvi zaključi volilna komisija volilni zapisnik, ki mora obsežati tudi sklepe volilne komisije. Volilni zapisnik, glasovalni zaznamek, volilne imenike in prepise volilnih imenikov (§ 32.) podpišejo vsi člani volilne komisije.

Volilne spise razen onih na glavnem volišču je zapечатiti in pod nadzorstvom predsednikovim ali pod nadzorstvom drugega za to določenega člana prenesti na glavno volišče (§ 28., odstavek 2.).

Tam se morajo volilni spisi vseh volišč odpreti in volilna komisija glavnega volišča mora skupni izid po uspehu glasovanj, ki so jih ugotovile posamezne komisije, dognati in vpisati v volilni zapisnik.

Ugotovitev izida volitve.

§ 37.

Skupna vsota veljavno oddanih glasovnic se razdeli z za eno zvišanim številom občinskih odbornikov, ki jih je voliti. Če se pri tej delitvi pokaže ostanek, se mora dobljeno število zaokrožiti na prvo večje celo število; če pa ni ostanka, je dobljeno število zvišati za eno.

Zadnje število je volilno število.

Nato se razdele z volilnim številom števila glasovnic, ki se glase na posamezne veljavne kandidatne liste. Tako dobljeno celo število pokaže, koliko občinskih odbornikov pripade posamezni veljavni kandidatni listi.

§ 38.

Ako vsota teh odborniških mest, pripadlih posameznim kandidatnim listam, ne doseže števila vseh odborniških mest, ki jih je oddati, se prvo preostalo mesto prideli oni kandidatni listi, ki je dobila največ glasov, ako njen preostanek pri deljenju preseza polovico volilnega števila (§ 37., odstavek 2.). Ako ni tega pogoja, se prideli prvo preostalo odborniško mesto oni kandidatni listi, ki ima pri deljenju največji preostanek. Istotako je nadaljnja preostala me-

sta zaporedoma odkazati onim kandidatnim listam, ki imajo nadaljnje največje preostanke.

Ob enakem številu glasov odloči žreb.

§ 39.

Za vsako objavljeno listo je izreči toliko občinskih odbornikov za izvoljene, kolikor jih je bilo po zgorajšnjem računu dodeljenih, in sicer po vrsti, kakor so bili v kandidatni listi označeni z 1, 2 itd. (§ 15.).

§ 40.

Za vsako objavljeno listo je tudi izvoliti prav toliko namestnikov, kolikor odborniških mest je bilo tej listi po § 39. dodeljenih, in sicer je izreči, da so tisti kandidati izvoljeni za namestnike, ki so navedeni v kandidatnih listah strank, po izvoljenih občinskih odbornikih dalje v tekoči vrsti.

Razglasitev izida volitve.

§ 41.

Ko se ugotovi izid volitve, se takoj z nabitimi listi objavi v občini.

Nadomestitev odpadlih občinskih odbornikov ali namestnikov.

§ 42.

Ako je bil izvoljen kdo, ki nima splošnih lastnosti volilnosti, ali ki je od volilnosti izvzet ali izključen (§§ 5., 6. in 7.), ali ki se sklicuje na zakonit opravičevalni razlog, vstopi kot občinski odbornik oni namestnik, ki je bil za stranko, kateri je bil dodeljen odpadli mandat občinskega odbornika, izvoljen za prvega namestnika (§ 40.). Prav tako je postopati, ako se izvoljenec brez zakonito opravičenega razloga brani sprejeti izvolitev, toda ne da bi odpadla globa, katero je prisoditi po občinskem redu.

Namesto namestnikov, ki odpadejo na enak način, oziroma namesto namestnikov, ki vstopijo v občinski odbor po zmislju prvega odstavka tega paragrafa, se kot namestniki pokličejo tiste osebe, ki so po prvotnem izidu, oziroma v kandidatni listi stranke, najbližje izvolitvi za namestnika.

Ugovori zoper postopanje pri volitvi.

§ 43.

Zoper izid volitve se sme pritožiti vsakdo, ki je vpisan v volilnem imeniku, in sicer zaradi nezakonit tega postopanja pri volitvi.

Prav tako sme vsakdo, ki je vpisan v volilnem imeniku, zahtevati, da se razveljavi izvolitev takih oseb, ki nimajo splošne lastnosti volilnosti ali so od volilnosti izvzete ali izključene (§§ 5., 6. in 7.).

Ugovori, ki se tičejo postopanja pri pripravi za volitev (reklamacijsko postopanje), tu niso več dopustni.

Ugovore zoper postopanje pri volitvah je vlagati v neprestopnem roku osmih dni potem, ko se je razglasil izid volitve, pri županu (mestnem magistratu).

Ugovore, ki se morebiti vložijo, je z vsemi volitvenimi spisi tekom osmih dni po okrajnem političnem oblastvu, omenjenem v § 9., odstavku 5., predložiti deželni vladi (poverjeništvu za notranje zadeve), katere razsodba je končno veljavna.

Ako se izvolitev kake osebe pravnomočno spozna za neveljavno, se morajo glede popolnitve izpraznjenega mesta uporabljati določila § 42.

IV. oddelek.

Volitveno nadzorovalno oblastvo.

§ 44.

Ako se pri volilnih pripravah ali pa med volitvijo samo gode nezakonitosti, ima politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., dolžnost, ukreniti vse, kar je potrebno, da se nezakonitosti takoj odpravijo. Sploh pa sme, če se gode velike nerednosti, odrediti v vsakem stadiju volilnega postopanja, da prevzame vsa opravila, ki pripadajo po tem volilnem redu županu (mestnemu magistratu), poseben volilni komisar.

Tudi mora politično oblastvo gledati na to, da se vse priprave in vsa uradna opravila, ki jih predpisujeta II. in III. oddelek tega poglavja, izvrše tako pravočasno, da more po preteku volitvene dobe že pričeti s poslovanjem novi občinski zastop.

II. poglavje.

Kako se volijo župan, podžupan in občinski svetovalci.

§ 45.

Po končanih volitvah občinskega odbora je voliti župana in, ako to predpisuje občinski red, podžupana in občinske svetovalce.

K tej volitvi, katero je izvršiti pod predsedstvom po letih najstarejšega občinskega odbornika, je proti dostavnici povabiti vse člane občinskega odbora z dodatkom, da tisti, ki brez veljavnega izgovora ali ne pridejo, ali pred končano volitvijo odidejo, izgube svoj odborniški posel in tri leta ne smejo biti izvoljeni ter da vrhu tega na občinsko korist plačajo globo, katero sme občinski odbor naložiti do 500 kron.

Zoper kazensko razsodbo ni dopuščena nobena pritožba.

§ 46.

Zastopnik političnega oblastva, omenjenega v § 9., odstavku 5., se sme udeležiti volitve, da pazi na zakonitost volilnega postopanja. V ta namen je treba temu političnemu oblastvu pravočasno naznaniti dan, uro in kraj volitve.

§ 47.

Za župana (podžupana) in občinske svetovalce se smejo voliti le občinski odborniki. Izvzeti so:

- 1.) aktivni, državni in javni zakladni uradniki, poduradniki in sluge,
- 2.) duhovniki in
- 3.) ženske.

Nadalje si istočasni člani občinskega starejšinsiva (župan, podžupan, občinski svetovalci) ne smejo biti v I. ali II. kolenu v sorodstvu ali v svaštvu.

Kako je voliti župana.

§ 48.

Najprej se voli župan.

Da je volitev županova veljavna, je potrebna navzočnost najmanj polovice občinskih odbornikov in nadpolovična večina glasov navzočih odbornikov.

Ako se pri glasovanju ne doseže omenjena večina glasov, je izvršiti drugo glasovanje in ako se tudi pri tem ne pokaže potrebna večina glasov, je izvršiti ožjo volitev.

Pri ožji volitvi smejo volilci svoje glasove oddati samo tistima dvema odbornikoma, ki sta pri drugem glasovanju dobila relativno največ glasov. Kadar je enako glasov, odloči žreb, kdo pride v ožjo volitev.

Vsak glas, ki pri ožji volitvi pripade komu, ki ni bil vzet v ožjo volitev, je neveljaven.

Pri tem glasovanju se šteje za izvoljenega tisti, ki je dobil nadpolovično večino oddanih glasov. Ako je pri ožji volitvi enako glasov, odloči žreb.

Voliti je vselej z glasovnicami. Žreb vzdigne v obeh primerih predsednik.

Ako bi izvoljenec ne sprejel volitve, je najdalje v osmih dneh opraviti novo volitev.

Kako je voliti podžupana in občinske svetovalce.

§ 49.

Ako se mora v zmislu občinskih redov za mesta z lastnim statutom po županovi izvolitvi voliti podžupan, veljajo zanj določbe § 48., odstavkov 2. do 8.

§ 50.

V onih občinah, ki morajo po občinskem redu voliti občinske svetovalce, je po izvolitvi županovi (podžupanovi) voliti občinske svetovalce. Vsak volilec napiše toliko imen, kolikor občinskih svetovalcev je treba voliti. Čez to število napisana imena se ne vpoštevajo.

Tudi pri tej volitvi veljajo predpisi § 48., ako se za tega ali onega ne doseže nadpolovična večina glasov skupnega števila vseh občinskih odbornikov. Pri ožji volitvi smejo volilci svoje glasove oddati samo tistim, ki so pri drugem glasovanju dobili relativno največ glasov za onimi, ki so dosegli nadpolovično večino. Število oseb, ki naj pridejo v ožjo volitev, je dvakrat toliko, kolikršno je število občinskih svetovalcev, ki jih je treba še voliti.

§ 51.

Ako se izvoli občinski svetovalec (podžupan), ki je z izvoljenim županom v I. ali II. kolenu v sorodstvu ali v svaštvu, je treba voliti novega občinskega svetovalca (podžupana).

Ako se izvolita dve ali več oseb za občinske svetovalce, ki so si v I. ali II. kolenu v sorodstvu ali v svaštvu, je izvoljen oni, ki je dobil več glasov, oziroma ob enakem številu glasov oni, za katerega odloči žreb.

Glede ostalih svetovalskih mest se mora izvršiti nova volitev.

Volilni zapisnik.

§ 52.

O volitvi župana (podžupana) in občinskih svetovalcev je sestaviti zapisnik, ki ga morajo podpisati predsednik, dva občinska odbornika in zapisnikar.

Pritožbe zoper volitev župana (podžupana) in občinskih svetovalcev.

§ 53.

O pritožbah zoper volitev župana (podžupana) in občinskih svetovalcev razsoja okrajno politično oblastvo, omenjeno v § 9., odstavku 5., v Ljubljani pa deželna vlada za Slovenijo. Zoper razsodbo okrajnega političnega oblastva je dopuščen priziv na deželno vlado (poverjeništvu za notranje zadeve), katere razsodba je končno veljavna.

Pritožbe in prizivi se morajo v neprestopnem roku osmih dni po dnevu volitve, oziroma po vročitvi razsodbe, vložiti pri okrajnem političnem oblastvu, v Ljubljani pa pri deželni vladi za Slovenijo (poverjeništvu za notranje zadeve).

Nove volitve med volilno dobo.

§ 54.

Predpisi §§ 47. do 52. se uporabljajo tudi takrat, kadar se mesto županovo (podžupanovo) ali mesta občinskih svetovalcev izprazni med njih uradno dobo.

III. poglavje.

Volilna dolžnost.

Obseg volilne dolžnosti.

§ 55.

Vsakdo, ki je po tem volilnem redu poklican izvrševati volilno pravico za volitev občinskega odbora (§ 4.), je dolžan pri volitvah občinskih odbornikov ali namestnikov priti na določeni volilni dan v času, določenem za glasovanje, k volilni komisiji in oddati uradno glasovnico (§ 32.).

§ 56.

Kdor se brez opravičenega razloga odtegne svoji volilni dolžnosti, se kaznuje z globo 20 do 200 kron.

Pri odmeri kazni je uvaževati osebne razmere in gospodarski položaj volilnega upravičenca. Ako se prestop ponovi, je odmeriti višjo kazen v izmeri, ustanovljeni v prvem odstavku.

§ 57.

Razlogi, kateri volilca, ki se volitve ni udeležil, opravičujejo, so zlasti:

- 1.) ako volilec vsled bolezni ali slabotnosti ne more priti na volišče;
- 2.) ako volilca zadrže uradne ali sicer neodložljive stanovske dolžnosti;
- 3.) ako je volilec na potovanju izven Slovenije;
- 4.) ako volilca zadrže prometne ali druge nepremagljive okoliščine.

Poleg tega niso zavezani volilni dolžnosti redovniki in redovnice.

§ 58.

Pravico kaznovanja ima okrajno politično oblastvo, v mestih z lastnim statutom pa mestni magistrat, katerima je v ta namen poslati prepis volilnega imenika, omenjen v §§ 32. in 36.

§ 59.

Okrajno politično oblastvo, oziroma mestni magistrat izda na podstavi imenika, omenjenega v § 58., vsakemu volilnemu zavezanecu, ki se mu je vročila izkaznica, pa se ni udeležil volitve, kazenski nalog, ako se volilni zavezanec najdalje v neprestopnem roku osmih dni po volilnem dnevu ni opravičil ustno ali pismeno, zakaj ni vršil svoje volilne pravice in ni, ako to treba, predložil dokazil, ali se sicer verodostojno izkazal, da je imel za neudeležbo zadosten zakonit opravičevalen razlog.

§ 60.

Kogar je zadel kazenski nalog, sme, ako meni, da se mu godi krivica, v roku osmih dni, ki se računi od svojerodne vročitve kazenskega naloga, zoper nalog prigrasiti ustno ali pismeno svoj ugovor pri okrajnem političnem oblastvu, oziroma pri mestnem magistratu.

Pravočasno podani ugovor ustavi kazenski nalog. Ako se je prizadeta oseba pri ugovoru zadostno opravičila z dokazili ali sicer verodostojno, zakaj ni vršila svoje volilne pravice, je nadaljnje postopanje zoper njo opustiti in o tem stranko obvestiti. Drugače se zoper onega, ki je kazenskemu nalogu pravočasno ugovarjal, zaradi prekršitve tega zakona uvede postopanje po občinih predpisih za postopanje o prestopkih, spadajočih v poslovanje političnih oblastev. Pri tem se pa ne sme prekoračiti kazen, izrečena v kazenskem nalogu.

Ako po kazenskem nalogu prizadeta oseba ni pravočasno prigrasila ugovora, ni zoper kazenski nalog nobenega drugega pravnega leka, nego nalog zadobi pravno moč.

§ 61.

Globe se izterjavajo po politični izvršbi. Globe se ne smejo izpreminjati v zaporne kazni.

Globe se stekajo v občinski zaklad.

IV. poglavje.

Zaključne določbe.

§ 62.

Osebe, ki imajo po § 80. saintgermainške mirovne pogodbe pravico optirati za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev (to so osebe, ki po jeziku in plemenu pripadajo srbsko-hrvaško-slovenskemu narodu, a imajo domovinstvo v takem delu bivše avstro-ogrške monarhije, ki ni pripadel kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev), smejo ob istih pogojih kakor državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev voliti in izvoljeni biti dotlej, dokler šestmesečni rok za optiranje ni potekel.

Osebe, ki imajo domovinstvo v takem delu Koroške, glede čigar končne dodelitve bo odločalo šele ljudsko glasovanje, smejo pred to dodelitvijo voliti in izvoljeni biti samo, ako bi jim po § 80. mirovne pogodbe šla pravica optiranja za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, tudi če bi se ta del prisodil Avstriji (glej prvi odstavek).

Državljeni kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki imajo po § 78. mirovne pogodbe pravico optirati za tujo državo (to so osebe, ki so si po §§ 70. in 76. te pogodbe na podstavi domovinstva v kakem delu bivše avstro-ogrške monarhije, pridobivši kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, pridobile srbsko-hrvaško-slovensko državljanstvo, a so bile pred zadobitvijo navedenega domovinstva pristojne v kakem drugi državi pripadlem delu bivše avstro-ogrške monarhije), ne smejo niti voliti, niti izvoljeni biti, dokler enoletni rok za optiranje ni potekel.

§ 63.

Občinski odborniki, omenjeni v tem volilnem redu, pomenijo člane občinskega odbora kot sklepajočega in nadzorujočega občinskega organa, občinski svetovalci pa župana podpirajoče člane občinskega starejšinsiva kot upravljajočega in izvršilnega občinskega organa. (Člen XII. avstr. zakona z dne 5. marca 1862., drž. zak. št. 18.)

Za mestne magistrate, omenjene v tem volilnem redu, je razumevati občinske urade v občinah z lastnim statutom.

Ako ni v tem volilnem redu izrečno omenjeno kaj drugega, je za volilce in volilne upravičence razumevati tudi volilke in volilne upravičenke.

§ 64.

Vse določbe občinskih redov, ki nasprotujejo tej naredbi, nadalje vsi občinski volilni redi, ki so doslej veljali na ozemlju deželne vlade za Slovenijo, se razveljavljajo.

§ 65.

Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve.

Naš minister za notranje zadeve naj izvrši ta ukaz.

V Beogradu, dne 15. maja 1920.

Aleksander s. r.

Minister za notranje zadeve:

M. Trišković s. r.